40ՐԴ ՏԱՐԻ. ԹԻՒ 1982 — ԻԶՄԻՐ 8 ՅՈՒԼԻՍ 1919 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳԻՐ
Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՏԱՐԵԿԱՆ 500 ՂՐՇ
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 250 »
ԵՌԱՄՍԵԱՅ 150 »

Բաժանորդագրութիւնք կ'սկսին ամեն ամսոյ 1 էն և 15 էն

100 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ-Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Fondateur
M. Mamourian

Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

"ARÉVÉLIAN MAMOUL"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

100 ՓԱՐԱ

ՊՈԼՍԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Կ. Պոլիս, 29 Յունիս 1919

Ազգ. կեանքի մէջ նոր երեւոյթներ առաջ կուգան եւ գաղափարներու մէջ յեղաշրջումներ կը տեսնուին։ Ազգային Սահմանադրութիւնը անգոյ, այլեւս իր կարեւորութիւնը, ոյժը եւ գոյութիւնը կորսուած համարող շրջանակներն իսկ վերջին 5-6 ամիսներու փորձերէն յետոյ կը վերադառնան դարձեալ հոն եւ անոր միջոցաւ գործերը կառավարելու պէտքը կ'ընդունին։

Ազգ. Ժողովէն դուրս կազմուած վարչութիւնն իսկ որ պիտի գործէր ազատօրէն չկրցաւ իրական գործ մը երեւան հանել, վասնզի չի գտաւ ոյժ մը որուն կարենար կռթնիլ եւ ինկաւ. բոլոր այն մարմինները որոնք ուշ կամ կանուխ անկումի դատապարտուած են երբ իրենց զօրավիգ ու քաջալեր չունին ուրիշ գործօններ կամ ազգային զանգուածներ։ Վարչութեան հրաժարականը՝ ասկէ առաջ արդէն կ'սպասուէր։ Անզօր ջանքեր եղան զայն փրկելու կամ անոր կեանքը երկարաձգելու համար։ Սակայն երբ անոր մէկ մասը թողուց իր պաշտօնը, մնացողները դեռ մեծամասնութիւն կազմելով հանդերձ իրենց մէջ ոյժ չտեսան գործերու պատասխանատուութիւնը վերցնելու եւ հկեցան ու տուին իրենց հրաժարականը։ Տ. Զաւէն Պատրիարք, ուրիշ ելից հնար չգտաւ եթէ ոչ նիստի հրաւիրել Ազգ. Ժողովը, որ երկու օր առաջ գումարուեցաւ։ Այս անգամ Ազգ. Ժողովի անդամներուն մէջն ալ գաղափարներու կարծես թէ յեղաշրջում մը կը տեսնուէր։ Այն Ազգ. Ժողովը որ այնքան դրամագիր գլանուած էր իր ամենէն տարրական իրաւունքներէն հրաժարելու, այս անգամ անոնց տէր կանգնելու հաստատ մտադրութեամբ գործի փաթթուած ըլլալու երեւոյթ մը ունէր։ Անիկա մեթոտիկ աշխատութեան կը ձեռնարկէր։ Առժամեայ դիւանին կը յաջորդէր Միայուն դիւան մը. Ժողովը իր կազմը լրացնելու ձեռնարկ կ'ընէր կամ անոր վրայ մտածելու միջոցները կը խորհէր, եւ այս նոյնիսկ առաջարկովը անոնց՝ որոնք Ազգ. Սահմանադրութիւնը ջնջուած կը համարէին, եւ կանոնաւորապէս իր նիստերը շարունակելու որոշում կուտար կազմելով իր օրակարգը։

Սակայն ուրբաթ օրուան Ազգ. Ժողովի նշանաւոր քայլը եղաւ Երուանդ Պէյազճեանի բարձրացուցած ձայնին ու բերած առաջարկին վրայ, գաւառի հայութեան անապահով վիճակին դարման տանելու համար, հայ կաթոլիկ եւ հայ բողոքական համայնքներու ներկայացուցիչ մարմիններու հետ համախումբ եւ համակամ ձեռնարկներ ընելու որոշումը։ Եւ այս նպատակով էր որ այսօր կիրակի, կէսօրէ յետոյ ժամը երեքին, Ղալաթիոյ ազգ. խորհրդարանին մէջ գումարուեցաւ ազգին երեք հատուածներուն հովուապետներուն նախագահութեան տակ, երեք երեսփոխանական ժողովներու համագումարը, որ իրապէս մեր տարեգրութեանց մէջ առաջին անգամ պատահող դէպք մըն էր։ Թուրք իշխանութեան տապալումը ազգին երեք անջատուած հատուածները իրարու քով կը բերէր, եւ անոնց մէջ կ'ստեղծէր անքակտելի կապ մը, որ այնքան խորապէս շեշտուեցաւ այդ ժողովին մէջ, որուն ուժ ու զօրավիգ կը կազմէր այնքան բարեպաշտ կերպով մը ժողովուրդը, եւ բոլոր կազմակերպուած մարմինները, որոնք իրենց հանրագրութիւններով կուգային արտայայտուիլ։

Հոն արտասանուած խօսքերը գրեթէ ամենքն ալ միեւնոյն ոգին ու ձգտումը ցոյց կուտային։ Հոն Պատուհասեան վր. եւ Ինճիճեան հայ կաթոլիկ հասարակութեան կողմէ կ'արտայայտէին այնպիսի զգացումներ, որոնք կ'ելեկտրականացնէին մթնոլորտը անգին խանդավառութեամբ մը եւ Տօք. Նազաշեան հայ-բողոքականաց կողմէ յայտնելով թէ ոչինչ կը բաժնէ հասարակութիւնը հայ ամբողջութենէն եւ միեւնոյն զգացումները ունին նաեւ իրենք, կը թրթռացնէր հայ ազգային զգացումները։

Հ. Յովսէփեան հակիրճ խօսքերով կուգար հաղորդելու ու գլխաւոր միտքը թէ հայը Գերմանիոյ եւ իր զինակիցներուն դէմ տարուած յաղթանակը կը նկատէր իր ալ յաղթանակը՝ իբր արդարութեան եւ իրաւունքի համար մարտնչողներու փոքր դաշնակից եւ մանաւանդ անշահախնդիր, գաղափարական եւ անվերապահօրէն անձնուէր դաշնակիցը։ Համագումարը՝ ի վերջոյ իբր միակ ելից հնար, կ'որոշէր դիմել համաձայնական պետութեանց որ անոնք գործադրեն զինադադարի պայմանները եւ գրաւեն Փոքր Ասիոյ խաւերը վայրերը, ուր հայութեան խլեակները կը գտնուին ջարդի արհաւիրքի տակ սպանդի սպառնալիքին ներքեւ։

Այս առթիւ Համագումարը իբրեւ ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ հայութեան կ'լիազօրէր Փարիզի հայ պատուիրակութեան պետը՝ Պ. Պօղոս Նուպարը իբր դիւանագիտական ներկայացուցիչ Թրքահայութեան իր բոլոր ջանքը ու ճիգը թափել եւ ամեն միջոց ի գործ դնել դաշնակից պետութեանց ձեռնտուութեամբ Հայաստան հաստատուած Հայոց ամենէն տարրական իրաւունքը՝ կեանքի ապահովութիւնը ձեռք բերելու համար։ Այս առթիւ ազգային ժողովը պաշտօն կուտար նաեւ իր նախագահութեան որ կացութեան ծանրակշիռ հանգամանքը հեռագրաւ նաեւ Ամերիկեան քոնկրէսին ինչպէս նաեւ Հայոց բարեկամ ու պաշտպան բոլոր Ամերիկեան եւ Եւրոպական մարմիններու ինչպէս նաեւ խնդակցութիւն յայտնել Վեհաժողովին Գերմանիոյ հետ կնքուած հաշտութեան համար որ առաջին հանգրուանն էր յաղթանակի ճամբուն վրայ։

Տպաւորութիւնը մեծ էր, յուսանք թէ հեծեծանքի այս աղաղակին եւ օգնութեան այս աղերսին արդիւնքն ալ մեծ պիտի ըլլայ։

ԱՐԳԱՄ ԱՆԳԵՂԱՑԻ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱԳԻՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ

ԳԵՐՄԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

III

Համաձայնական եւ դաշնակից Տէրութեանց կողմէ Սարի աւազանին համար առաջարկուած ռէժիմը 15 տարի պիտի տեւէ։ Այս կարգադրութիւնը անհրաժեշտ նկատուած է թէ՛ դարմանումի ծրագրին իբր մաս, եւ թէ անմիջական եւ հաստատ փոխարինութիւն Ֆրանսայի, իր հիւսիսի ածխահանքերուն սիսթեմաթիք փճացումին համար։ Այս հողամասը Ֆրանսայի գերիշխանութեան չպիտի ենթարկուի, այլ Ազգերու Ընկերակցութեան հակակշռին։ Այս կարգի լուծում մը այն առաւելութիւնն ունի որ կցում չինթադրեր, սակայն միեւնոյն ժամանակ ճանչնալով Ֆրանսայի սեփականատիրութիւնը հանքերու վրայ, եւ պահելով աւազանին տնտեսական միութիւնը՝ այնքան կարեւոր բնակչութեան շահերուն։ 15 տարի յետոյ տեղւոյն խառն նկարագրով բնակչութիւնը, որ այս ժամանակամիջոցին իր գործերուն վրայ պիտի ունենայ Ազգ. Ընկերակցութեան հակակշիռը, լայն ազատութիւն պիտի վայելէ որոշելու համար թէ, որու կը փափաքի միանալ Գերմանիոյ՞ թէ Ֆրանսայի, կամ շարունակել ներկայ ռէժիմը, նախատեսուած դաշնագրին համեմատ։

Այն հողամասերը զորս կ'ուզուի Գերմանիայէ անջատել եւ տալ Տանիմարքայի եւ Պելճիոյ, անոնք բռնօրէն գրաւուած են Բրուսիոյ կողմէ։ Եւ ամեն անջատում արդիւնք պիտի ըլլայ տեղւոյն բնակչութեան որոշումին, այս որոշումը պիտի առնուի այնպիսի ըզգուշութեամբ որ քուէի ազատութիւնը անկաշկանդ եւ ամբողջ ըլլայ։

Համաձայնական եւ Դաշնակից Տէրութիւնները այն կարծիքն ունին թէ գերման գաղութներու տեղացիները ուժգնօրէն դէմ կը կանգնին գերման իշխանութեան տակ վերստին իյնալու գաղափարին։ Գերման վարչութեան աւանդութիւնները, կառավարելու գերման մեթոտները եւ այն սովորութիւնը որով այս գաղութները իբր կայան կ'ծառայէին խոյանալու համար աշխարհի վաճառականութեան վրայ, անկարելի կը դարձնեն այդ գաղութներուն վերադարձը Գերմանիոյ, եւ ոչ ալ Համաձայնական եւ դաշնակից Տէրութեանց վստահութիւն կը ներշնչէ, իրեն վստահելու համար անոնց բնակիչներուն կազմակերպութեան եւ դաստիարակութեան պատասխանատուութիւնը։

Այս շարժառիթներով, Համաձայնական եւ դաշնակից Տէրութիւնները իրենց ըրած հողային առաջարկները համաձայն կը նկատեն խաղաղութեան հիմերուն, ինչպէս որ անոնք ընդունուած էին, եւ ինչպէս որ անոնք անհրաժեշտ են Եւրոպայի ապագայ խաղաղութեան համար։ Հետեւաբար անոնք տրամադիր չեն այս առաջարկները փոխելու, բացի վերեւ նշանակուած կէտերէն։

Գ.

Գետերու վրայ միջազգային ռէժիմի մը առաջարկները հետեւանքն են հողային կարգադրութեանց։ Այդ ռէժիմը համաձայն է խաղաղութեան ընդունուած հիմերուն, ինչպէս նաեւ այն հասարակաց իրաւունքին, որ ի գործադրութեան է Եւրոպայի մէջ, թէ ցամաքային պետութիւնները ունենան ծովու վրայ իրենց ելքերը, երաշխաւորուած իրենց երկրէն անցնող նաւարկելի ջուրերու միջոցաւ։ Համաձայնական եւ դաշնակից Տէրութիւնները իրենց առաջարկած կարգադրութիւնները կենսական կը նկատեն ցամաքային նորակազմ պետութեանց ազատ գոյութեան համար։ Ասիկա, միւս եզերային (riverain) պետութեանց իրաւունքներուն մէջ ոչ մէկ փոփոխութիւն կը ծնցնէ։ Եթէ ընդունինք այն փաստաբանութիւնը, այսօր վարկաբեկ եղած, թէ իւրաքանչիւր պետութիւն գերակշռութեան պայքար կը մղէ իր դրացիներուն ընդդէմ, ոչ մէկը կը կասկածի թէ յիշեալ տրամադրութիւնը չկարենայ խոչընդոտ ըլլալ մրցորդի մը սիսթեմաթիք աղքատումին։ Սակայն այն իտէալը որ կը ձգտի տեսնել Ազգերու գործակցութիւնը տնտեսական եւ խաղաղութեան ճամբաներուն մէջ, նկատի առնուած կարգադրութիւնը բնական եւ արդար է։ Այն տրամադրութիւնները որոնք կը նախատեսեն ոչ-եզերային պետութեանց ներկայացուցիչներուն ներկայութիւնը գետերու վերաբերեալ Յանձնախումբին մէջ, կ'երաշխաւորեն թէ ընդհանուրին շահը նկատողութեան պիտի առնուի։ Սակայն կարգ մը փոփոխութիւններ մտցուած են սկզբնական առաջարկութիւններուն կիրարկումի տրամադրութեանց մէջ։

ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ ԵՒՍ

Պատ. Խմբագրութիւն
«Արեւելեան Մամուլի»

Հաճեցէք խնդրենք յանուն անկողմնակալութեան հրատարակել յետագայ հերքումագիրը եւ ընդունիլ մեր կանխամտածաց շնորհակալութիւնը։

«Հորիզոնի» 15րդ թիւին մէջ տպագրուած է «Զարթօնք Լոյն. Միութիւնը զրպարտող» պատմական այցելութիւն մը» խորագրով գրգռիչ յօդուած մը։

Պարտք կ'զգանք հերքելու կարգ մը սխալներ, որոնք յերիւրուած են բարոյականներու [illegible] աղմկող քինախնդիրներու կողմէ։

Սխալ է թէ «Զարթօնք» միութիւնը այցի գացած ըլլայ [illegible] նաւարժին, ազգը ներկայացնելու յաւակնոտութեամբ։ Հոն ներկայացողները ոչ երեսփոխաններ էին եւ ոչ քաղաք. ժողովոյ անդամներ, ոչ պիւրոքրաթներ եւ ոչ արիսթոքրաթներ, ոչ քաղքենի կամ մեր մէջ եւ ոչ կղեր։ Շնորհաւորութեան գացողները որբեր էին եւ որբուհիներ, հալածական պանդուխտներ եւ չարչարուած տարագիրներ

ներ, անգթօրէն վիրաւորուողներ և բանի կրօնափոխներ, այս անունով գացինք իրենց, այս անուններով ներկայացուեցանք անոնց, թէ խօսքով և թէ գրով։

Հետեւաբար գերագոյն արտառոցութիւն մը պիտի ըլլար եթէ ձեր փափաքին համաձայն այսպէս որակուած հայորդիները անոնց ներկայանային քլաքներով կամ ֆրաքներով։

Խօսուած ճառին [illegible](?) և [illegible](?) մասին եւս գաղափար մը տալու համար զայն թարգմանաբար կը խոստանանք հրատարակել։

Սխալներուն ամենէն մեծը զոր կարելի է չփոթել սուտի մը հետ, [illegible] բերնին մէջ դրուած խօսքն է։

«Հորիզոն»ի մեզի ընկերացող թղթակիցներէն յարգելի տքթ. Ժամկոչեան, ուելորդ յանձնոյթ մը յանձն առնելով, կը շեշտէ սա պարագան — խօսքը քօմօտըրին ուղղելով, — թէ «Այս հիւրերը հայ ազգի ներկայացուցիչները չեն». — «Այո՛, գիտեմ» — այս կ'ըլլայ միայն քօմօտըրի պատասխանը ըստ նոյնինքն Տքթ. Ժամկոչեանի։ Մինչդեռ իրողութիւնները խեղաթիւրելու և անուանարկում մը ընելու յայտնի դիտումով քօմօտըրի բերնին մէջ կը դրուի հետեւեալ պատասխանը «Ես ալ չյուսացի որ անոնք ըլլան հայ ազգին ներկայացուցիչները [illegible]» մըն ալ փակցնելով անոր։

Աւելորդ չպիտի ըլլար նաեւ՝ ի մեծ ցաւ ձեզի, տեղեկացնել թէ՝ հինգշաբթի օր Կ. Ե. հրամանատարին քարտուղարը այցելած է, ընդունելութիւնը նախաձեռնող պարոնին տունը, — ոչ թէ առաջնորդարան, — իր մասնաւոր գոհունակութիւնը յայտնելու և կիրակի օր Կ. Ե. ժամը 5ին հրաւիրելու համար Պոլ-Սքաւթները և «Բնար»ի խումբերը։

Այլեւս կը խնայենք [illegible] յագնութիւնը հերքելու նաև միւս բոլոր սխալներն, ընթերցողին դատողութեան թողլով այդ անհարկի աշխատութիւնը։

Այս առթիւ սրտի անհուն ցաւով կը գտնենք «Հորիզոն»ի կարգ մը խմբագիրներուն անմման յաջողակութիւնը այս վերջին [illegible] մէջ։ Նոյնքան խորին վշտով մ'է որ կը հարկադրուինք անձնական գծուծ հաշիւներու և քինախնդրական տոգրանքներու դէմ գրելու։

Սակայն այնքան անմիտ չենք վատնելու համար մեր ժամանակը և մեր ուժերը՝ անարժէք ճղճիմութիւններու,

Մենք գիտակից ենք ներկայ խիստ փափուկ դրպէներուն այդ տեսակ վատնումի մը ահաւոր պատասխանատուութեան։

Հետեւաբար ասկից վերջ պիտի ջանանք ունենալ բաւական իմաստութիւն պատասխանելու համար հեգնանքով և արհամարհանքով, միայն։

Ի դիմաց «Զարթօնք»ի վարչութեան
Ատենապետ — Ատենադպիր
Տ. ԵՐԱՄԵԱՆ — Ն. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Ի Դիմաց Հ. Պ. Սպայից Միութեան
Ատենապետ — Ատենադպիր
Գ. ԼԱՋԵԱՆ — Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՎՐԻՊԱԿ

«Ա. Մամուլ» Թ. 1981 կիրակի 5 Յուլիս թիւի մէջ հետեւեալ վրիպակները սպրդած են։

2րդ էջ Ա.ին սիւնակ 3րդ Նախադասութեան Երեքշաբթին պիտի ըլլայ Չորեքշաբթի։

2րդ էջ Բ. սիւնակ 4րդ Նախադասութեան 13րդ տող 19 պիտի ըլլայ 26 չորեքշաբթի։ Աւելի վար դարձեալ 19 պիտի ըլլայ Հոկտ. 26։

2րդ էջ Բ. սիւնակ եզրակացութեան բաժնին մէջ 10րդ տող կարդալ այսպէս՝ «...մեծագոյն բարիք մը եղած եղաւ որ Նախապէս [illegible] սարքուած ըլլալուն համար բոլորովին անմեղ կերպով աքսորեալներէն, 200-250 հոգի, [illegible] տրուելէն վերջ, ողջ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ մէջ, Մ. Լոյտ Ճորճ. խաղաղութեան դաշնագիրը պարզելէն վերջ ըսած է. «Կարգ մը պայմաններ ձեզի թերեւս ահարկու երեւին, սակայն զանոնք անհրաժեշտ դարձնող արարքներն աւելի ահարկու եղան և Գերմանիոյ յաղթանակով յառաջ գալիք հետեւանքները պիտի ըլլային ալ աւելի ահարկու։ Գերմանիայէ առնուած հողամասերը կը կազմեն պարզ վերադարձ մը։ Այսպէս Ալզաս Լորէն իրենց մայր-հայրենիքէն խլուեցան և որոնց բնակիչները խորունկ կերպով միացած են նոյն հայրենիքին։ Միթէ անարդարութիւն մըն է զայն կրկին իր հայրենիքին դարձնելը։

Յետոյ Մ. Լոյտ Ճորճ յայտարարած է թէ որպէսզի ապագայ նոր պատերազմէ մը խուսափին, անհրաժեշտ է զայն պատրաստողները պատասխանատու նկատել։ Համաձայնականները որոշած են քայզերը դատել, Լոնտոնի մէջ, միջազգնակցային ատեանի մը առջեւ, որու վրայ կ'ծանրանայ պատերազմին առաջին պատասխանատուութիւնը։ «Դաշնագիրը այնպիսի կերպով մը պատրաստեցինք որ ապագային Գերմանիա պատերազմի վերսկսելու առարկայ չունենայ։ Ուզեցինք որ Գերմանիա օրինակ հանդիսանայ աշխարհի։ Գերմանիոյ զինաթափութիւնը, իր նաւատորմիղին յանձնումը, գլխաւոր երաշխիքներն են խաղաղութեան»։

Մ. Լոյտ Ճորճ, յետոյ ներկայացուցած է Անգլիոյ, Ֆրանսայի և Ամերիկայի միջեւ կնքուած դաշինքի ծրագիրը։ «Այս դաշինքը, աւելցուցած է Անգլիոյ վարչապետը, կատարելապէս կ'արդարանայ որովհետեւ 40 միլիոն բնակչութիւն մը ունեցող Ֆրանսան, պաշտպանուած է միմիայն Րէն գետով, ընդդէմ 70 միլիոն ոխերիմ Գերմանացիներու։ Գերմանիա ազգերու ընկերակցութեան մէջ պիտի ընդունուի այն ատեն երբ արժանի հանդիսանայ։

Գրաւման բանակին գալով Մ. Լոյտ Ճորճ ըսած է թէ Ֆրանսա տրամադիր է իր զօրքերը ետ քաշելու, եթէ Գերմանիա իր խոստումները կատարէ։ Այսպէսով Գերմանիա աւելորդ ծախքեր չըներ։ Ծախքերուն քանակը 250 միլիոնէ աւելի չպիտի ըլլայ։

Վարչապետը կը ծանուցանէ թէ Մ. Ուիլսընէ և Գլէմանսօէ ստորագրուած պայմանագրութիւնը պիտի ներկայացնէ Երեսփոխանական ժողովին։

Երեսփոխանները քուէ[illegible] դաշնագրին պայմաններուն գործադրութեան ծրագիրները և Ֆրանքօ-անգլիական դաշինքին հաւանութիւնը։

ԲԱՐԻԶԷ կը հեռագրեն թէ Ֆրանսայի, Անգլիոյ և Ամերիկայի միջեւ կնքուած համաձայնութեան դաշնագրին պատճէնները հրատարակուած է Յուլիս 3ի իրիկուան։

Ըստ այս դաշնագրին տրամադրութեանց Ամերիկա և Անգլիա յանձնառու կ'ըլլան Ֆրանսայի օգնութեան հասնիլ Գերմանիոյ կողմէ ըլլալիք յարձակումի մը պարագային։ Դաշնագիրը ամերիկեան Գոնկրէին և ֆրանսական և անգլիական խորհրդարաններուն հաւանութեան պիտի ենթարկուի.

ՄԱՐՍԻԼԻԱԷ 5 Յուլիս թուականով կը հեռագրեն թէ օսմ. պատուիրակները հասած են նոյն քաղաքը, Պոլիս դառնալու համար։

«ԹԱՅՄԶ» կը հրատարակէ կարգ մը մանրամասնութիւններ Ֆրանսայի, Անգլիոյ և Ամերիկայի միջեւ կնքուած համաձայնութեան վերաբերեալ։ Իրականութեան մէջ, կ'ըսէ «Թայմզ» գոյութիւն ունին երկու դաշնագիրներ այս համաձայնութեան վրայ, որոնք կը ներկայացնեն նոյն որոշ տարբերութիւնները և ստորագրուած առաջինը Մ. Ուիլսընէ և երկրորդը Մ. Լոյտ Ճորճէ։

Ամէն պարագայի մէջ երկու դաշնագիրներուն հիմը նոյնն է։ Անոնք Ֆրանսայի կ'ապահովեն Անգլիոյ և Ամերիկայի զինուորական, քաղաքական և տնտեսական օգնութիւնները Գերմանիոյ կողմէ եղած յարձակումի մը պարագային։

«ՊՈԼԻԹԻՔԷՆ» թերթի թղթակիցը, Վայմարէն կը հեռագրէ թէ գերման Ազգ. Ժողովը շաբաթ օր պիտի գումարուի, վիճաբանելու համար խաղաղութեան դաշնագրին վրայ։ Արդէն զօրաւոր մեծամասնութիւնը ի նպաստ կ'արտայայտուի դաշնագրին վաւերացման։

ԶԱՐԱՎԱՐ Տարսէյմ օրակարգ մը հրատարակելով կը գովէ հելլէն զօրքերուն ցոյց տուած քաջութիւնը, կեդրոնական Ռուսիոյ, Մակեդոնիոյ են. տեղերուն մէջ։ Զօր. Նիտերի զօրաբաժինը մեծ ծառայութիւններ մատուցած է կեդր. Ռուսիոյ մէջ ֆրնս. գունդերուն։

Հերսոնեայի մէջ Վլախօրալօ գընդապետին զօրաբաժնին պատկանող ջոկատ մը իրմէ 30 անգամ աւելի զօրաւոր ուժերու դիմադրած է 8 օր անընդհատ, և միայն այն ատեն քաշուած է երբ հրամանատարութենէն հրաման եկած է։ Նոյնպէս Օտեսայի մէջ գնդապետ Մանեթա, իրմէ աւելի բազմաթիւ թշնամիներու չարաթեներով կուրծք տուած է։ Մակեդոնիոյ մէջ զօր. Տարսէյմի յաղթութիւններուն մեծապէս օգնած են հելլէն երկու զօրաբաժիններ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՀԱՒԱՔՈՅԹԸ

Իզմիրի Հայ Կ. Խաչը կիրակի ժամը 6 ին (Կ. Ե) կազմակերպած էր հաւաքոյթ մը իր եռամսեայ համարատուութիւնը ընելու իր գործունէութեան հետաքրքրուողներուն։

Տօքթ. Էնֆիէճեան քանի մը խօսքով բացաւ հաւաքոյթը որմէ վերջ ատենապետուհի Տիկ. Սաթենիկ Տէր Բարթող, քանի մը հակիրճ տողերով միութեան պատմականը ըրաւ և անոր եռամսեայ գործունէութեան տեղեկագիրը կարդաց։

Տեղեկագրի ընթերցումէն վերջ Ատանայի բժշկական մարմնոյն ա՛դամներէն Տք. Ամատեան խօսք առաւ և իր ձեռնակներուն յաջող ելքին աջակցող մարմիններուն իր շնորհակալութիւնները յայտնելէ վերջ բաւական շահեկան տեղեկութիւններ հաղորդեց Կիլիկիոյ հայ կեանքէն։

Հաւաքոյթը համեմուած էր գրական գեղարուեստական յայտագրով մը։ Հայ. Երաժշտասէր միութիւնը կրկին լաւ մը ընել տուաւ իր գեղեցիկ կտորները, արտասանութիւններ ըրին Օր. Հերալզատէեան և Օր. Մաննիկ Մկրեան, և երգեց Օր. Անիցա Զաքրեան որոնք ամէնքն ալ ճշմարիտ վայելքներ եղան ունկնդիրներուն համար։

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

Տեղական Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՅՑ

ԳՐԱՒՄԱՆ բանակի հրամանատարութիւնը հետեւեալը կը ծանուցանէ։

Յունիս 12 և 16 (Ց. Թ.) թուականներուն զէնքի հաւաքման համար հրատարակուած հրամաններէն օտար հպատակները զերծ պիտի մնան։

21 Յունիս 1919 Բ. ՆԻՏԷՐ

ՀԵԼԼԷՆ բարձր —կոմիսէրութենէն հրաման տրուած է յոյն պաշտօնեաներուն որ ճամբորդութեան եւայլն խնդիրներու համար Թուրք կիներէ և մանուկներէ չպահանջեն լուսանկարներ։

ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ձեռք առած մէկ որոշումին համաձայն, Ֆրանճօլա հացը պիտի ծախուի ասկէ վերջ, 27.50 ղրշ.ի. ճերմակ հաց Ա կարգի 21.50 ղրշ. Բ. կարգի, 17.50, իսկ գարիի հացը 15 ղրշ։

«ՊՕԶ ՏԸ ԻԶՄԻՐՆԸ» Հրեայերէն թերթը թեւակոխած ըլլալով իր 8 րդ տարեշրջանը «Արեւելեան Մամուլ» կ'ներկայէ իր շնորհաւորութիւնները իր պաշտօնակցին։

ՀՐԱՒԷՐ

Մեսրոպեանի Ուսուցչական մարմինը կենսական շահերու պաշտպանութեան համար Ուսուցչական միութեան մը կազմութիւնը անհրաժեշտ նկատելով, հրաւէր կը կարդայ քաղաքիս և արուարձաններու Ազգ. և մասնաւոր վարժարաններու բոլոր ուսուցիչներուն ներկայ գտնուելու նախապատրաստական առաջին ընդ. նիստին որ տեղի պիտի ունենայ 9 Յունիս դշ. ժամը 5 ին (Կ. Ե) Մեսրոպեանի մէջ։

ԵՐԷԿ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Կ. Պոլիս 7 Յուլիս 1919

— Մուսա Բէյզադէի և ընկերներուն համար պատ. ատեանի կողմէ տրուած վճիռը Սուլթանին յանձնուած է։

— Ֆրանս. խորհրդարանը զօրացրումի հարցին վրայ վիճաբանեցաւ և երկար նիստէ մը վերջ, անհատական հետապնդումներով ալցուն, վստահութեան քուէ տուաւ դահլիճին։

— Գերման մարտանաւերու փճացման առթիւ կազմուած յանձնաժողովը դեռ չէ տուած իր տեղեկագիրը։

— Ամեր. ընկերութեան մը յանձնեց Ֆրանսաիր աւերեալ հողամասերու վերաշինութիւնը։ Վատնուելիք գումարներն 500 միլիոն ֆրանքի պիտի յանգին։

— Գնդ. Սատըգ պէյ իթթիլաֆի կուսակցութեան պետը, ձերբակալուեցաւ։

— Գերման ընդծովեաներու բոլոր սպաները, Ազգերու Դաշնակցութեան ատեանին առջեւ պիտի դատուին։

— Տէնիքէնի զօրքերը գրաւեցին Սեվաստոփոլ քաղաքը։

— Եւրոպայի մէջ 30 միլիոն ոսկիի փոխառութիւն մը կնքուած է Եւրոպական և Ամերիկեան ընկերութիւններու մօտ Հայկական կառավարութեան կողմէ։

— Հրէական հարցի ուսումնասիրութեան համար Մ. Մօրկէնթաուի նախագահութեան տակ գտնուող յանձնախումբը Պոլիս կ'սպասուի։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Կ. Պոլիս 8 Յուլիս 1919

Համաժողովին մէջ Փոքր-Ասիոյ, Իտալիոյ և Պեսարաբիոյ մասին՝ Ռումանիոյ պահանջումներուն վրայ խորհրդակցութիւն մը եղած է։

— Իտալիա, վարչապետ Մ. Նիթթի Իտալիոյ և Յունաստանի միջև տեղի ունեցող խնդիրներուն կարգադրութեան և երկու տէրութեանց միջև գտնուող անհամաձայնութեանց վերջ մը տալու նաև Իտալօ-հելլէն բարեկամութիւնն վերահաստատելու պիտի ջանայ։

— Քլէմանսօ ընդունած է Սերպ պատուիրակները և անոնց քաղաքական և տնտեսական պահանջքները լսած։